

อนุสาสนีปาฏิหาริย์แห่งองค์พ่อแม่ครูอาจารย์

หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม

วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม ตำบลวังหมี่ อำเภอน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

วันนี้เป็นวันอาทิตย์ที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๘ ของศาสนาพุทธ
คริสต์ศักราช ๒๐๒๕ ของศาสนาคริสต์ ฮิจเราะห์ศักราช ๑๔๔๖ ของศาสนาอิสลาม

วันนี้เป็นวันหยุดทำงานของส่วนราชการ ตามหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม
ให้มีวันเสาร์วันอาทิตย์ เพื่อเป็นวันหยุดกิจการหยุดกิจกรรมในการทำงาน เพื่อพัฒนา
เรื่องจิตเรื่องใจ

มนุษย์เราคือผู้ที่ประเสริฐ ต้องเอาปัญญานำชีวิต ถึงต้องมีหลักการอุดมการณ์
อุดมธรรม ให้วันเสาร์วันอาทิตย์เป็นวันหยุด

ครั้งโบราณที่ผ่านมาหลายร้อยหลายพันปี ก็ใช้หลักการนี้

๑ อาทิตย์นี้ก็ให้มีวันหยุดอยู่ ๒ วัน เพื่อพัฒนาใจ พัฒนาเรื่องจิตเรื่องใจ

ให้พากันหยุดทำธุรกิจการงาน พากันถือศีลปฏิบัติธรรม ถึงได้มีวัน ๗ คำ ๘ คำ
เป็นวันถือศีลอุโบสถ หรือว่าถือศีลอด พากันไปรักษาศีลที่วัด พากันไปรักษาศีล
ปฏิบัติธรรมที่โบสถ์ ไปรักษาศีลปฏิบัติธรรมที่มัสยิด วัน ๑๔ คำ ๑๕ คำ

เดือนหนึ่งจะมีอยู่ ๓๐ วัน วันหยุดในการพัฒนาเรื่องจิตเรื่องใจนั้น ๘ วัน

ปัจจุบันนะก็ใช้หลักการเดียวกัน เพราะความจริงก็คือความจริง ก็ต้องใช้หลักการ
 อย่างเดียวกัน ตั้งแต่อดีตเค้าใช้หลักการเดียวกันนี้ ปัจจุบันนี้ก็ใช้หลักการเดียวกันนี้
 อนาคตก็ต้องใช้หลักการเดียวกันนี้

มนุษย์เราต้องเอาธรรมนำชีวิต มนุษย์เราทุก ๆ คนต้องเอาธรรมนำชีวิต
 ไม่มีใครยกเว้น

มนุษย์เราต้องเอาธรรมนำชีวิต เพราะอันนี้คือกรรมคือกฎแห่งกรรม ทุกคนนั้น
 จะเห็นกรรม เห็นกฎแห่งกรรม เห็นผลของกรรมไปไม่ได้

มนุษย์เราทั้งหลายจะต้องทำหน้าที่ของตัวเองให้สมบูรณ์ อย่าให้ขาดตกบกพร่อง
 ต้องทำหน้าที่ของตัวเองให้สมบูรณ์ เพื่อเข้าสู่มาตรฐาน เข้าสู่ความอุดมสมบูรณ์
 ให้สมบูรณ์ทั้งอรรถะทั้งพยัญชนะ สมบูรณ์ทั้งทางกายวาจาใจกิริยามารยาททั้งอาชีพ
 ต้องเอาธรรมนำชีวิต เอาธรรมนุญนำชีวิต

มนุษย์เราทุกคนถึงต้องมีศีล ๕ ยกเลิกการเบียดเบียน ยกเลิกไม่เอาของบุคคลอื่น
 ของผู้อื่น ยกเลิกตัวยกเลิกตน

ถึงต้องมีพรหมจรรย์ พรหมจรรย์ของมนุษย์ทุก ๆ คน

พรหมจรรย์สำหรับผู้ครองเรือน ผู้ครองเรือนก็นับเอาตั้งแต่พระราชามหากษัตริย์
 ข้าราชการนักการเมือง ผู้ที่ครองเรือนก็ต้องทำหน้าที่ของตัวเองที่ครองเรือนให้สมบูรณ์
 ตามหน้าที่

เรามีตำแหน่งอะไรเราก็ต้องทำหน้าที่ของเราสมบูรณ์เพื่อทำหน้าที่ของเรา
 ให้สมบูรณ์

การทำหน้าที่ก็ต้องมีความสุขในการประพบัติการปฏิบัติ เพราะชีวิตนั้น
จะได้มีความสุข มีความสุขในการทำหน้าที่เพื่อให้กายวาจาใจกิริยามารยาทอาชีพ
ให้มีความสุข

เน้นการประพบัติการปฏิบัติในปัจจุบัน ปรับมาหาหน้าที่หาการงานหาเวลา

ความรับผิดชอบในการประพบัติการปฏิบัติถึงเรียกสิ่งเหล่านั้นว่าศีล

ศีลนั้นคือระเบียบคือพระวินัย ต้องตั้งใจตั้งเจตนา ตั้งใจตั้งเจตนาให้เต็มที่
ให้รับผิดชอบในหน้าที่ในการในงาน ไม่มีข้อแม้ใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่มีคำว่าร้อน
หรือคำว่าหนาว ยกเลิกความรู้สึกว่าเป็นตัวเป็นตน เพื่อที่จะหยุด หยุดภพหยุดชาติ
หยุดตัวหยุดตน

ศีลนี้ถึงเป็นคุณเป็นอุปการะคุณ ศีลนี้ถึงเป็นพระนิพพานบ้านของเรา
หรือว่าพระนิพพานคือบ้านที่แท้จริง

การรักษาศีลต้องเข้าใจความหมายของการรักษาศีล เน้นพระนิพพานในปัจจุบัน
ต้องเข้าถึงพระนิพพานตั้งแต่ในปัจจุบัน เข้าถึงพระนิพพานเมื่อยังไม่ตายนี้แหละ

พระนิพพานของผู้ที่เข้าใจผู้ที่มีสัมมาทิฐิ พระนิพพานเป็นเรื่องศีลเป็นเรื่องปัจจุบัน
พระนิพพานเป็นเรื่องสัมมาสมาธิ เป็นเรื่องปัจจุบัน พระนิพพานเป็นเรื่องปัญญา
ที่ยกเลิกตัวตน พระนิพพานถึงเป็นเรื่องปัจจุบัน

มีคนมาถามว่า ผมจะไปบวชที่ไหนดี ดิฉันจะไปบวชที่ไหนดี..?

ดีแล้วคิดอย่างนี้ คำให้เหตุผลว่า คำต้องการพระนิพพานชาตินี้เวลานี้เดี๋ยวนี้

พระนิพพานเป็นเรื่องปัจจุบัน ศีลสมาธิปัญญาเป็นเรื่องปัจจุบัน

เราต้องเข้าใจในการประพฤติกการปฏิบัติ สถานที่ก็อยู่ที่เรานี้แหละ อยู่ที่กายของเรานี้ อยู่ที่วาจาของเรานี้ อยู่ที่กิริยามารยาททั้งอาชีพของเรานี้ พระนิพพานต้องอยู่ในปัจจุบันนี้แหละ

เราต้องมีความเห็นถูกต้อง เข้าใจถูกต้อง ปฏิบัติถูกต้อง ไม่ต้องไปหาพระนิพพานอยู่ที่ไหน อยู่ไม่ไกลอยู่ไม่ไกล อยู่ที่กายวาจาภิรียมารยาทอาชีพของเรานั้นแหละ

ให้เราทั้งหลายเข้าใจ ไม่ต้องไปหาพระนิพพานที่ไหน ไม่ต้องไปหาความสงบวิเวกที่ไหน เรารู้เข้าใจในการประพฤติกการปฏิบัติ เพราะความเป็นพระนั้นอยู่ที่เรารู้เข้าใจ

ความรู้กับความเข้าใจ ตั้งใจตั้งเจตนา มีความสุขในการประพฤติกการปฏิบัติ ที่นั่นก็จะมีมรรคมีผลมีพระนิพพาน นั่นแหละคือบ้านของเราคือบ้านที่แท้จริง

ให้พวกเราทั้งหลายพากันเข้าใจนะ การที่คิดดี ๆ ประกอบด้วยปัญญา พุคดี ๆ ประกอบด้วยปัญญา กิริยามารยาทดี ๆ ประกอบด้วยปัญญา อาชีพดี ๆ ประกอบ ด้วยปัญญา ยกเลิกตัวตน มีแต่ศีลแต่สมาธิมีแต่ปัญญา นั่นแหละคือพระนิพพานบ้านของเรา คือพระนิพพานที่แท้จริง

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจ เราทั้งหลายต้องรู้จักพระนิพพานนะ ต้องมีสัมมาทิฐิ มีความเห็นถูกต้อง เข้าใจถูกต้อง ปฏิบัติถูกต้อง เพราะพระนิพพานคือธรรมะคือบริสุทธิ์คุณ

ที่ตรัสว่าพระพุทธเจ้าคือบริสุทธิ์คุณ กรุณาธิคุณ ปัญญาธิคุณ ความหมายอย่างนี้

ให้เราเข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ เราจะได้มีทิฐิमानะ เราจะได้มีอัตตาตัวตน เราจะได้สำคัญมั่นหมายให้มันเป็นตัวเป็นตน

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจว่าความถูกต้องนั้นไม่ใช่เราไปตัดออก ไม่ใช่เราไปเพิ่มรู้เข้าใจว่าปริยัติและการปฏิบัติผลมันก็เป็นปฏิเวธเอง ให้รู้เข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ

เราจะไปพระนิพพานต้องรู้พระนิพพาน

ถ้าไม่รู้ไม่เข้าใจก็เหมือนพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้แล้วก็จาริกไป ไปเจอกับนายผุสสะหรือว่าตาผุสสะ พระพุทธเจ้าถามว่าจะไปไหน คำตอบว่าจะไปหาพระพุทธเจ้า

นายผุสสะหรือตาผุสสะก็ถามพระพุทธเจ้าว่าท่านเป็นใคร ทำไมผิวพรรณผ่องใสตาผุสสะได้ฟังแล้วก็เดินสายหัวไป เพราะความไม่เข้าใจ

ถ้าเราไม่เข้าใจนี้ปฏิบัติไม่ได้นะ ความรู้ความเข้าใจถึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

เราต้องเข้าใจเรื่องศีลเรื่องสมาธิเรื่องปัญญา เราต้องเข้าใจเรื่องนิพพานพระนิพพานนะ

ให้พวกเราทั้งหลายเข้าใจนะ เพราะว่าพระนิพพานอยู่กับเราทุกคน ให้เราเข้าใจเราทั้งหลายจะได้เข้าสู่ภาคประพาสภาปฏิบัติ

เราอย่าเข้าใจเหมือนแต่ก่อนนั้นไม่ได้นะ แต่ก่อนเราเข้าใจในเรื่องความสงบที่มันเป็นนิติบุคคลตัวตน

เราไม่เข้าใจเรื่องความสงบนะ

ตาไม่เห็นรูปคิดว่ามันสงบ หูไม่ได้ยินเสียงคิดว่ามันสงบ จมูกไม่ได้กลิ่นคิดว่ามันสงบ ใจไม่ได้สัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ คิดว่ามันสงบ อันนั้นมันสงบจากสิ่งที่ไม่ได้อยู่ นะ

พระนิพพานบ้านแท้จริงหรือว่าพระนิพพานบ้านของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกกับพวกเราทั้งหลายว่ามันเป็นความว่างจากสิ่งที่มีอยู่ ไม่ใช่ว่างจากสิ่งที่ไม่มีนะ

ถ้าไม่อย่างนั้นมันก็จะแก้ปัญหาไม่ได้ เพราะเรามีตาก็ต้องมีรูป มีหูก็ต้องมีเสียง มีจมูกก็มีกลิ่น มีลิ้นก็มีรส มีใจก็ต้องมีเรื่องจิตเรื่องใจอย่างนี้

เราต้องรู้ต้องเข้าใจ เราจะได้รู้จักพระนิพพาน

ถ้าไม่อย่างนั้นเราจะเอาตัวเอาตนเป็นพระนิพพานนะ เราก็จะเป็นแก้ตั้งแต่ปลายเหตุ หาแต่ความสงบหาแต่ความวิเวกจากสิ่งที่มีมันไม่มีนะ

ให้เรารู้จักพระนิพพานนะ พระนิพพานคือมารู้ธรรมรู้สภาวะธรรม มารู้อายตนะภายนอกอายตนะภายใน

เรามาคิดดูดี ๆ นะ ถ้าไม่มีอายตนะภายในอายตนะภายนอกมันก็ไม่มี ถ้าไม่มีกรรมเก่า กรรมใหม่มันก็ไม่มี

เราทั้งหลายถึงต้องมารู้กรรมเก่ากรรมใหม่ มารู้อายตนะภายนอกอายตนะภายใน มารู้เรื่องธาตุเรื่องขันธเรื่องอายตนะ สิ่งเหล่านี้มันมีอยู่มันเป็นธรรมชาติเป็นประภัสสร เป็นสิ่งที่มีอยู่ เราทั้งหลายต้องเข้าใจ เราจะได้รู้จักพระนิพพาน

เราทั้งหลายจะได้บริโภคพระนิพพานคือความสงบที่เกิดจากปัญญา ปัญญา รู้แจ้ง เห็นจริงตามความเป็นจริง

ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกว่ารู้ อริยสัจสี่ หรือรู้ความจริง ของความจริง พวกท่านประพฤติพากันปฏิบัติก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ

ความรู้คู่กับการประพฤติการปฏิบัติ

เราไม่ต้องไปคิดเหมือนแต่ก่อนนะ แต่ก่อนเราไม่รู้เข้าใจ เราพากันไปหาความสงบ ไปหาพระนิพพานอยู่ในป่าในเขา อยู่ในทุ่งใหญ่ในเรศวรรณะ อยู่ในห้วยเขาแข้ง อยู่ที่เขาใหญ่ เขาสอยเดือนสอยดาวสอยอาทิตย์สอยดวงจันทร์ เราไม่ต้องคิดอย่างนั้น

พระนิพพานต้องอยู่ที่ทุกหนทุกแห่ง ทั้งเมืองกรุง เมืองหลวงปริมณฑล อยู่ทุกหน ทุกแห่งที่เรามีกายวาจาใจกิริยามารยาทอาชีพนะ ที่เรามีธาตุมีขันธ์มีอายตนะ พระนิพพานต้องอยู่กับเราทุกหนทุกแห่ง

พวกเราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจนะ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจก็จะเหมือนนายผุสสะ หรือตาผุสสะเห็นพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าท่านก็บอกว่า เรานี้แหละคือพุทธะ คือพระพุทธเจ้า ตาผุสสะไม่เข้าใจก็เดินสายห้วยไป ไปตามหาพระพุทธเจ้า

ที่แท้จริงแล้วพระพุทธ พระธรรม พระอริยสงฆ์มีอยู่กับตัวเราทุก ๆ คนนะ

ให้เราเข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ เราทั้งหลายจะได้รู้ว่าพระนิพพาน อยู่กับเราตัวเอง

เราทั้งหลายจะได้รู้การประพฤติการปฏิบัติ เพื่อปรับตัวเองเข้าหาธรรมะ เข้าหาเวลา เข้าหาศีลเข้าหาสมาธิเข้าหาปัญญา มีปิติมีความสุขมีเอกัคคตา ในการประพฤติการปฏิบัติ

ต้องทำหน้าที่ของเราสมบูรณ์ เพราะทุกอย่างต้องให้สมบูรณ์ทั้งอรรถะ ทั้งพยัญชนะ

อย่างมนุษย์เราถ้าอยู่ที่ไหนที่โอโซนดี ๆ อากาศดี ๆ ต้องนอนพักผ่อน ๕ ชั่วโมง ๖ ชั่วโมง ถ้าโอโซนไม่ดีต้องนอน ๖,๗,๘ ชั่วโมงนะ ต้องรู้หลักการรู้อุดมการณ์ อุดมธรรมอย่างนี้

ผู้มีปัญญาทั้งหลายก็ต้องมีความสงบ ผู้มีความสงบทั้งหลายก็ต้องมีปัญญา ต้องมีทั้งศีลมีทั้งสมาธิมีทั้งปัญญาอยู่ในตัวของเราเอง ไม่ขาดตกบกพร่อง

เราต้องนอนพักผ่อนให้เพียงพอนะ ต้องมีความสุขในการเรียนหนังสือให้เพียงพอ ให้มีความสุขในการทำงานให้เพียงพอ

กาย วาจา ใจ กิริยามารยาท อาชีพนะ เราต้องมีความสุขให้เพียงพอ อย่าให้ขาดตกบกพร่อง ต้องเป็นหนึ่ง เป็นเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อจิตใจของเราจะได้เป็นหนึ่งเป็นเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

ส่วนใหญ่นะเราจะทำหน้าที่ของเราไม่สมบูรณ์นะ เราจะพากันนอนไม่เพียงพอ พักผ่อนไม่เพียงพอ ทุกคนไม่เห็นกรรมไม่เห็นผลของกรรมนะ ต้องเข้าใจอย่างนี้

ต้องเข้าสู่มาตรฐานในการประพฤติการปฏิบัติ ชีวิตของเราถึงเป็นชีวิตที่มีศีล มีสมาธิมีปัญญา เป็นหลักการเป็นอุดมการณ์อุดมธรรม

เรามีความรู้ความเข้าใจ อยู่ที่ไหนก็มีแต่ความสงบมีแต่ปัญญา

เรามาคิดดูดี ๆ นะ มหาเศรษฐีเป็นสามัญชนถึงมีความสุขสู่พระอริยเจ้า ที่เป็นพระโสดาบันที่เป็นคนยากจนในทรัพย์สมบัติไม่ได้ ถึงจะไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายทางวัตถุก็มีความสุขมากกว่าเศรษฐีที่เป็นปุถุชนสามัญชนนะ

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจ เราทั้งหลายจะได้เข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ เพราะทุกอย่างมันเป็นประภัสสร มันเป็นความจริงมันจะหนีความจริงไปไม่ได้ ของมันมีเท่านี้ เราจะให้มันมากมันก็ไม่มาก เราจะให้มันน้อยมันก็ไม่น้อย เราต้องเข้าใจ เราทั้งหลายจะได้มีความสงบจะได้มีปัญญา

ถ้าไม่อย่างนั้นนะ เราไม่ใช่คนมีปัญญามีความสงบนะ เราเป็นคนจนก็ทุกข์ เพราะเรามีตัวมีตน เอาตัวตนเป็นที่ตั้งนะมันไม่มีความสุข ไม่มีความสุขในการเรียน หนังสือ ไม่มีความสุขในการทำงาน ไม่มีความสุขในความขยันรับผิดชอบ เพราะมันเป็นนิติบุคคลตัวตน มันเลยยากจน มันเลยมีความทุกข์

เราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันก็เป็นทุกข์เหมือนกัน เพราะการเรียนหนังสือก็เพื่อตัวตน เพื่อจะมีเพื่อจะเป็น การทำงานก็เพื่อตัวตน เพื่อจะมีเพื่อจะเป็น คนสองคนนี้แหละ เอาตัวตนเป็นที่ตั้งสองคนนี้ก็เป็นอย่างพอ ๆ กัน ะมันเป็นความทุกข์เพราะไม่ได้เข้าถึง ความพอดี ไม่ได้เข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ ไม่เข้าถึงเศรษฐกิจพอเพียงเพียงพอ

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจ ว่าทำไมพระอริยเจ้า พระโสดาบัน ถึงมีความสุขมากกว่ามหาเศรษฐีที่เป็นสามัญชน

เราทั้งหลายจะได้รู้เข้าใจว่าความดับทุกข์นั้นอยู่ที่มีสัมมาทิฐิความเห็นถูกต้อง เข้าใจถูกต้อง ปฏิบัติถูกต้อง เป็นธรรมเป็นปัจจุบันธรรม เป็นความสุขความดับทุกข์ ด้วยความรู้ความเข้าใจ เราจะได้เข้าใจถูกต้องปฏิบัติถูกต้อง

คำว่าปล่อยวาง ท่านให้ปล่อยวางความไม่ถูกต้อง มีความสุขในการปฏิบัติถูกต้อง ที่มีความสุขในการเรียนหนังสือมีความสุขในการทำงาน เพราะเราจะได้เสียสละ ความเป็นนิติบุคคลตัวตนต้องปล่อยต้องวาง มีความสุขในการประพาดการปฏิบัติ

อย่าไปปล่อยวางความถูกต้อง อย่าไปปล่อยวางความดีที่ประกอบด้วยปัญญา อย่าไปปล่อยวางปัญญาที่ประกอบด้วยความดี

ความดีกับปัญญานี้ถึงไปพร้อมกันที่เป็นธรรมเป็นปัจจุบันธรรม มันจะเป็น ความวิเวก เป็นความสุข เป็นปิติ เป็นเอกัคคตา ชีวิตของเรามันจะเป็นธรรม เป็นปัจจุบันธรรม มันจะก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจอยู่เหนือสิ่งที่ไม่ถูกต้องนะ อยู่เหนือความชอบอยู่เหนือความชัง อยู่เหนือความดีความเป็นความได้ความเสีย ด้วยความรู้ความเข้าใจในการประพาดการปฏิบัติ

เราทั้งหลายต้องพากันรู้หลักการรู้อุดมการณ์อุดมธรรม ทำหน้าที่ของเรา ให้สมบูรณ์

เราทั้งหลายนะอย่าปล่อยให้ตัวเองเสียเวลานะ ปล่อยให้ตัวเองเสียเวลา เสียทรัพยากร

เราจะมีประโยชน์อะไร เอาความหลงนำชีวิต เอาความไม่ถูกต้องนำชีวิต ถึงเราจะมีชีวิตอยู่หลายร้อยปีหลายพันปีหลายหมื่นปี มันจะมีประโยชน์อะไร

เราทั้งหลายต้องหยุดสัญญาตณฺหาของตัวเองให้ได้ เพราะสัญญาตณฺหา
ที่มันเป็นตัวเป็นตนนะ

เราคิดดูดี ๆ สิ สัญญาตณฺหาเป็นตัวเป็นตนนะ สัตว์ทั้งหลายมีความหลงนำชีวิต
มันก็ตกอยู่ในสัญญาตณฺหาทั้งนั้น

สัตว์ต่าง ๆ นานาตลอดถึงมนุษย์นี้ เอาตัวตนเป็นที่ตั้งล้วนแต่ตกอยู่ใน
สัญญาตณฺหา ตกอยู่ในตัวตน ตกอยู่ในวิภวฉวน

ใครเกิดมาก็ครอบงำด้วยสัญญาตณฺหาด้วยตัวตนนะ ใครเกิดมาก็อยากจะได้แต่ผิว
อยากจะได้แต่เมีย ไม่มีใครยกเว้นเลย

คนมีปัญญาที่เอาตัวตนเป็นที่ตั้ง ก็อยากได้ผิวอยากได้เมีย

คนไม่มีปัญญาเอาตัวตนเป็นที่ตั้ง ก็อยากได้ผิวอยากได้เมียนะ

เราทั้งหลายเป็นมนุษย์เป็นผู้ที่ประเสริฐ ภพภูมิของมนุษย์ถึงเป็นภพภูมิ
ที่มาหยุดสัญญาตณฺหาที่เป็นนิติบุคคลตัวตน เป็นภพภูมิที่รู้ร้อยสัจสี รู้ทุกข์
รู้เหตุเกิดทุกข์ รู้ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ เพื่อเอาสมมติสัจจะทั้งหลาย
ที่มีหลายล้านสมมติเอามาใช้เอามาประพฤติมาปฏิบัติ

ให้เรารู้เข้าใจว่าทำไมเค้าถึงมีสมมติสัจจะในโลกนี้มีหลายชาติหลายภาษา
ภาษาของมนุษย์ใช้กันในโลกนี้แหละ มีการใช้ภาษากันหลายพันภาษา มีการใช้สมมติ
หลายล้านสมมติ ซึ่ให้เรารู้เข้าใจเพื่อจะได้มองเห็นแง่มุมผิดถูกดีชั่ว ทั้งไม่ดีไม่ชั่ว

ให้เราตั้งใจในการประพฤติปฏิบัติ เราเน้นมาที่ศีลด้วยความตั้งใจตั้งเจตนา ในการประพฤติปฏิบัติ เราจะเดินทางไกล เราต้องอาศัยปลีแข่งทั้งสองข้าง ในการเดินทาง

มนุษย์สมัยใหม่ในปัจจุบันนี้ เค้าวาศัยรถ อาศัยเครื่องบินทางบกทางอากาศ ทางน้ำทางทะเลทางมหาสมุทรเค้าวาศัยเรือ

เราต้องรู้เข้าใจ พระธรรมพระวินัยเปรียบเสมือนรถเครื่องบิน เปรียบเสมือนเรือ

เราต้องรู้เข้าใจ พระธรรมพระวินัยถึงเป็นคุณเป็นอุปการะคุณ เป็นสิ่งที่จะนำ พวกเราเดินทางนะ

ให้พวกเราเข้าใจ เราจะเดินทางเราต้องอาศัยขาสองข้าง อาศัยรถอาศัยเครื่องบิน อาศัยเรือเดินทางนะ เข้าสู่ภาคประพฤติกฎปฏิบัติ

อริยมรรคคือการประพฤติปฏิบัติ เปรียบเสมือนเรือเหมือนรถเหมือน เครื่องบิน

เราต้องรู้เข้าใจนะ เราอย่าไปทิ้งความถูกต้อง เราอย่าไปทิ้งรถทิ้งเครื่องบิน อย่าไปทิ้งเรือในการเดินทางนะ ถ้าอย่างนั้นความรู้นั้นจะไม่คู่กับการประพฤติ การปฏิบัติ

ปริยัติกับการปฏิบัติมันต้องไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นธรรมเป็นปัจจุบัน ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสกับพวกเราทั้งหลายว่า อดีตมันก็มารวมอยู่ที่ ปัจจุบันนี้แหละ อนาคตมันก็นับพื้นฐานของปัจจุบัน ปัจจุบันถึงเป็นวาระแห่งชาติ ในการประพฤติปฏิบัติ

เราทั้งหลายต้องพากันมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ
เน้นมาที่ตัวเรา เพราะเราเป็นผู้ที่ประเสริฐเป็นผู้ที่มีปัญญา เรามีระบบสมองสติปัญญา

มนุษย์เราอายุขัยของมนุษย์มันอยู่ได้ร่วม ๆ ร้อยปีหรือมากกว่าร้อยปีนะ

ต้องเข้าใจ ถ้าเรามีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ
ชีวิตของเราจะอยู่ได้ร่วมร้อยปีหรือมากกว่าร้อยปี

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ ต้องเอาธรรมนำชีวิต
เอาความถูกต้องนำชีวิต เพราะชีวิตของเราเป็นชีวิตที่ประเสริฐ

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อปัจจุบันนี้แหละเป็นศีล
เป็นสมาธิ เป็นปัญญาในการประพฤติการปฏิบัติ

เราต้องเอาทรัพยากรที่ประเสริฐนี้มาใช้มาประพฤติมาปฏิบัติ

ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านตรัสกับพวกเราทั้งหลายนั้นว่า
เราเป็นมนุษย์เป็นผู้ที่ประเสริฐ เราเป็นผู้โชคดีต้องเข้าสู่ภาคประพตภาคปฏิบัติ
เราต้องเข้าใจ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างนั้นมันไม่จบหรอก เราต้องรู้เข้าใจ

รูปทั้งหลายนั้นไม่จบ เสียงนั้นไม่จบ กลิ่น รส โผฏฐัพพะธรรมารมณ์นั้นไม่จบนะ

เราต้องรู้เข้าใจท่านบอกเราทั้งหลายอย่าได้หลงอย่าได้เพลิดเพลिनอย่าได้ประมาท

เราต้องรู้เข้าใจอย่าได้หลงเพลิดเพลिन มีความเห็นถูกต้อง เข้าใจถูกต้อง
ปฏิบัติถูกต้อง เราจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นข้าราชการนักการเมือง เป็นนักบวช
ที่สมบูรณ์ เราต้องเอาธรรมนำชีวิต ไม่ใช่เอาตัวเอาตนนำชีวิต

ท่านพุทธทาสภิกขุเป็นผู้มีปัญญา เป็นผู้เอาธรรมนำชีวิต ท่านถึงพูดจากใจ
จากพระนิพพานว่า เราเป็นมนุษย์เป็นผู้ประเสริฐ เราจะประเสริฐได้ก็ต้องมีข้อวัตร
ข้อปฏิบัติ เป็นมรรคเป็นอริยมรรค เป็นหลักการที่ประเสริฐเป็นหลักการอุดมการณ์
อุดมธรรม

เราจะเป็นมนุษย์ได้ก็ต้องพัฒนากายวาจาใจกิริยามารยาทตลอดถึงอาชีพ
ให้เข้าสู่ความเป็นมนุษย์ เข้าสู่ข้อวัตรข้อปฏิบัติ เราจะเป็นมนุษย์ได้เพราะใจของเราสูง

เป็นมนุษย์ เป็นได้ เพราะใจสูง	เหมือนหนึ่งยุง มีดี ที่แววขน
ถ้าใจต่ำ เป็นได้ แต่เพียงคน	ย่อมเสียที่ ที่ตน ได้เกิดมา
ใจสะอาด ใจสว่าง ใจสงบ	ถ้ามีครบ ควรเรียก มนุสสา
เพราะทำถูก พูดถูก ทุกเวลา	เปรมปรีดา คั่นวัน สุขสันต์จริง
ใจสกปรก มีดมัว และร้อนร่า	ใครมีเข้า ควรเรียก ว่าผีสิง
เพราะพูดผิด ทำผิด จิตประวิง	แต่ในสิ่ง นำตัว กลัวอบาย
คิดดูเถิด ถ้าใคร ไม่อยากตก	จงรีบยก ใจตน รีบชวนขวย
ให้ใจสูง เสียได้ ก่อนตัวตาย	ก็สมหมาย ที่เกิดมา อย่าเชื่อน เอย ฯ

หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ท่านเป็นผู้เอาธรรมนำชีวิตเอาพระนิพพานนำชีวิต
พาหมู่พาคณะ เอาศีลเอาธรรมนำชีวิต เอาพระนิพพานนำชีวิต เพื่อให้ปฏิบัติติดต่
ต่อเนื่องกัน ทุกคนเข้าถึงธรรมเข้าถึงปัจจุบันธรรมได้เหมือนกันทุกคน เราทั้งหลายเป็น
ผู้ที่ประเสริฐ ให้พากันรู้เข้าใจ

หลวงปู่มั่น ท่านเมตตาตรัสให้โอวาทแก่พวกเราทั้งหลายว่า

ความไม่ยั่งยืน เป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่และแน่นอน

ความยิ่งใหญ่ คือความไม่ยั่งยืน

ชีวิตที่ยิ่งใหญ่ คือชีวิตที่อยู่ด้วยทาน ศีล เมตตา และกตัญญู

ชีวิตที่มีความดี อาจมิใช่ความยิ่งใหญ่ แต่ชีวิตที่ยิ่งใหญ่ ต้องอาศัยคุณธรรมความดีเท่านั้น

ขออนุโมทนากับท่านทั้งหลายนะ เป็นผู้ที่ประเสริฐต้องเข้าสู่หลักการอุดมการณ์
อุดมธรรม มีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

เราทั้งหลายต้องเอาพระนิพพานนำชีวิต เข้าถึงพระนิพพานตั้งแต่ในปัจจุบัน
พระนิพพานคือบ้านของเรา พระนิพพานคือบ้านที่แท้จริง
